

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 grudnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że A. B., od dnia 5 maja 2016 r., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu, z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że A. B. od dnia 5 maja 2016 r. została zatrudniona na stanowisku młodszego specjalisty do spraw sprzedaży w wymiarze 1/2 etatu z wynagrodzeniem w wysokości 2 000,00 zł miesięcznie plus premie uznaniowe - na czas określony do 6 października 2017 r. Organ rentowy wskazał, iż u płatnika składek nie zaistniała potrzeba zatrudnienia pracownika na ww. stanowisku pracy, gdyż podczas długotrwałej nieobecności w pracy, obowiązki te zostały powierzone osobie wykonującej umowę zlecenia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że w 2016 r., poza firmą (...), A. B. została zgłoszona przez innych płatników tj. od dnia 1 września 2013 r. w wymiarze pełnego etatu oraz od dnia 15 czerwca 2015 r. w wymiarze czasu pracy 1/80 etatu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że A. B. stała się niezdolna do pracy od 1 sierpnia 2016 r., a zwolnienie lekarskie zostało jej wystawione na okres od 1 sierpnia 2016 r. do 9 grudnia 2016 r. W ocenie organu rentowego zawarta umowa o pracę ma charakter czynności pozornej, której celem było obejście przepisów prawa i dzięki temu uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

/decyzja k.78 - 80 akt ZUS/

W dniu 2 lutego 2016 r. pełnomocnik A. B. złożył odwołanie od w/w decyzji, wnosząc o jej zmianę i stwierdzenie, że A. B. podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 5 maja 2016 r. W ocenie pełnomocnika, organ rentowy nie dokonał żadnych ustaleń w przedmiocie ustalenia faktycznego świadczenia pracy przez wnioskodawczynię, a ponadto, że nie jest rolą organu rentowego ustalanie w jaki sposób A. B. świadczyła pracę na rzecz trzech pracodawców. W treści odwołania wskazano ponadto, że wnioskodawczyni była zobowiązana do świadczenia pracy pod kierownictwem M. K. z jednoczesnym podporządkowaniem pracodawcy, co skutkowało koniecznością stosowania się do jego poleceń. Stanowisko powierzone wnioskodawczyni istniało przed jej zatrudnieniem i istnieje do chwili obecnej. W ocenie pełnomocnika skarżącej, strony umowy o pracę rzeczywiście ją realizowały, a w jej ramach A. B. spotykała się z klientami swojego pracodawcy, tworzyła i udostępniała oferty, dbała o funkcjonowanie biura pracodawcy, a także kontaktowała się z pracodawcą. Zaznaczono, że przez pierwsze miesiące ciąży, A. B. czuła się dobrze, a stan jej zdrowia uległ pogorszeniu w lipcu 2016 r. Cechy stosunku prawnego łączącego wnioskodawczynię z płatnikiem składek posiadają wszelkie cechy umowy o pracę.

/odwołanie k.2-10/

W dniu 30 stycznia 2017 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie płatnika składek M. K. od ww. decyzji, w którym wniósł o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że A. B. od dnia 5 maja 2016 r. podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę zawartej z płatnikiem. M. K. wskazał, że A. B. w ramach obowiązków pracowniczych prowadziła obsługę biura płatnika tj. odbierała i wykonywała telefony, wysyłała i odbierała korespondencję, organizowała spotkania pracodawcy, a także dbała o prawidłowy obieg informacji w biurze. W ocenie skarżącego, łączący go z A. B. stosunek pracy nosił wszystkie cechy, które wymienia art. 22 §1 kodeksu pracy.

/odwołanie k.2 – 6 akt o sygn. VIII U 343/17/

W odpowiedzi na odwołania, która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 10 lutego 2017 r. pełnomocnik organu rentowego wniósł o ich oddalenie. W uzasadnieniu odpowiedzi organ rentowy przytoczył argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.56 - 57 oraz odpowiedź na odwołanie k.12 - 13 akt o sygn. VIII U 343/17/

Zarządzeniem z dnia 15 lutego 2017 r., sprawa VIII U 343/17 została połączona ze sprawą VIII U 342/17 – celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia i prowadzona pod numerem VIII U 343/17.

/zarządzenie k.14 akt o sygn.VIII U 343/17/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. B. urodzona (...) , legitymuje się wykształceniem wyższym : ukończyła studia licencjackie oraz magisterskie na kierunku finanse i rachunkowość na Wydziale E. - Socjologicznym (...).

/okoliczności bezsporne/

Firma (...) funkcjonuje w obrocie gospodarczym od 23 marca 2013 r. i świadczy usługi w zakresie finansowania przedsiębiorstw , leasingu , kredytów oraz pożyczek.

/wypis z (...) k.66 akt ZUS oraz zeznania M. K. k.279 odwrót w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:36:49 – 01:01:39 protokołu rozprawy z dnia 24 maja 2017 r. , płyta CD k.111/

Przychody płatnika w poszczególnych miesiącach 2015 r. przedstawiały się następująco:

- styczeń – 16 353,60 zł
- luty – 11 321,02 zł
- marzec – 19 626,68 zł
- kwiecień – 16 418,71 zł
- maj – 6 903,60 zł
- czerwiec – 12 731,06 zł
- lipiec – 11 878,81 zł
- sierpień – 15 705,67 zł
- wrzesień – 176 027,17 zł
- październik – 16 883,45 zł
- listopad – 13 306,31 zł
- grudzień – 16 667,35 zł

/zestawienie k.96/

Przychody płatnika w poszczególnych miesiącach 2016 r. przedstawiały się następująco:

- styczeń – 17 655,48 zł
- luty – 16 209,37 zł
- marzec – 13 144,47 zł
- kwiecień – 14 948,10 zł
- maj – 17 094,21 zł
- czerwiec – 7 907,64 zł

- lipiec – 43 382,89 zł
- sierpień – 13 960,53 zł
- wrzesień – 63 904,88 zł
- październik – 14 959,82 zł
- listopad – 13 080,00 zł
- grudzień – 16 974,34 zł

/zestawienie k.97/

W dniu 5 maja 2016 r. pomiędzy firmą (...), a A. B. została zawarta umowa, nazwana , umową o pracę na czas określony, od 5 maja 2016 r. do 6 października 2016 r. W treści umowy wskazano, że A. B. będzie świadczyć pracę na stanowisku młodszego specjalisty do spraw sprzedaży z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 2 000,00 zł plus premie uznaniowe oraz w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu tj. 4 godziny dziennie . Jako miejsce świadczenia pracy wskazano siedzibę firmy, mieszczącą się przy ulicy (...), lok. 204-205 , w Ł. , a także każde inne miejsce w którym pracodawca prowadzi swoją działalność , nie wykluczając wyjazdów służbowych , jeżeli pozostają one w związku z wykonywanymi przez pracownika obowiązkami.

/umowa o pracę w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni k.99/

Zaświadczenie lekarskie z dnia 5 maja 2016 r. wskazuje na brak przeciwwskazań do wykonywania przez wnioskodawczynię obowiązków pracowniczych na stanowisku specjalisty ds. sprzedaży.

/zaświadczenie lekarskie w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni k.99/

Z treści karty szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy wynika ,że w dniu 18 czerwca 2016 r. wnioskodawczyni odbyła instruktaż ogólny.

/karta szkolenia BHP w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni k.4

Zgodnie z zakresem czynności pracownika , do obowiązków pracowniczych wnioskodawczyni należało:

- przygotowywanie ofert dla klientów Pracodawcy,
- nadzorowanie procesów kredytowych i leasingowych w tym rejestrowaniu procesu w CRMie Pracodawcy,
- wykonywanie czynności faktycznych i prawnych w imieniu i na rzecz Pracodawcy w ramach uzyskanych upoważnień/pełnomocnictw do czynności na rzecz banków/kontrahentów Pracodawcy lub będących kontrahentami Pracodawcy,
- dokonywanie operacji na danych osobowych klientów Pracodawcy oraz danych tych klientów chronionych tajemnicą bankową.
- bieżący kontakt z klientami Pracodawcy,
- ochrona interesów materialnych i niematerialnych Pracodawcy,
- systematyczne poszerzanie wiedzy niezbędnej do wykonywania zadań Pracownika w szczególności przez udział w konferencjach i szkoleniach,
- zgłaszanie Pracodawcy każdego konfliktu interesów utrudniającego lub uniemożliwiającego sprawowanie przez Pracownika jego obowiązków.

- zachowanie tajemnicy przedsiębiorstwa (...).

- wykonywanie innych poleceń służbowych zgodnych ze stanowiskiem i kwalifikacjami pracownika.

/zakres obowiązków w dokumentacji osobowej wnioskodawczynie k.99/

A. B. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych **w dniu 2 czerwca 2016 r.** (jako datę powstania obowiązku ubezpieczeń wskazano 5 maja 2016 r.).

/zgłoszenie w dokumentacji osobowej wnioskodawczynie k.99/

Wnioskodawczynie wykonywała czynności w siedzibie firmy płatnika mieszczącej się przy ulicy (...) w Ł.. Wykonywała czynności na rzecz M. K. i M. C. (1) przy jednym biurku. Gdy miała lukę czasową w realizowaniu obowiązków pracowniczych na rzecz M. C. (1), wykonywała czynności na rzecz M. K.. A. B. przygotowywała oferty handlowe, zestawienia, a także utrzymywała kontakt z klientami. Niekiedy czynności, które miała wykonać wnioskodawczynie, wykonywał M. K..

/zeznania wnioskodawczynie k. 279, w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:12 – 00:36:49 protokołu rozprawy z dnia 24 maja 2017 r., płyta CD k.111, zeznania M. K. k. 279 odwr., w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:36:49 – 01:01:39 protokołu rozprawy z dnia 24 maja 2017 r., płyta CD k.111/

M. C. (1) prowadzi działalność gospodarczą od marca 2008r., początkowo jako agencja ubezpieczeniowa, obecnie - pośrednictwo finansowe, w tym kretytów hipotecznych. Siedziba firmy (...) mieści się w tym samym lokalu, w którym swoją działalność prowadzi M. K. tj. przy ulicy (...) w Ł., także ma siedzibę swojej firmy w mieszkaniu rodziców przy ul. (...) w Ł..

/zeznania świadka M. C. (1) min.01:17:29 – 01:33:50 protokołu rozprawy z dnia 24 maja 2017 r., płyta CD k.111/

Od 2012 r. M. C. (1) angażował wnioskodawczynię w oparciu o umowy o dzieło, zawarte w dniach: z dnia 1 lipca 2012 r., z dnia 21 sierpnia 2012 r., z dnia 21 września 2012 r., z dnia 21 października 2012 r., z dnia 21 listopada 2012 r., z dnia 1 lutego 2013 r., z dnia 1 marca 2013 r., z dnia 1 kwietnia 2013 r., z dnia 1 maja 2013 r., z dnia 1 lipca 2013 r., z dnia 1 sierpnia 2013 r.1. W dniu 1.09. 2013 r. zawarł z nią umowę o pracę na pół etatu. W ramach powierzonych obowiązków, A. B. zajmowała się przygotowaniem ofert handlowych dla klientów firmy (...).

/umowy o dzieło k. 160-178, umowa o pracę z dnia 1.09.2013r. k. 135, zeznania świadka M. C. (1) min.01:17:29 – 01:33:50 protokołu rozprawy z dnia 24 maja 2017 r., płyta CD k.111/

Z treści umowy o pracę z dnia 1 września 2013 r. wynika, że z dniem 1 września 2013 r. firma (...) powierzyła wnioskodawczynie wykonywanie obowiązków pracowniczych asystenta sprzedaży w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu. Umowa o pracę została zawarta na czas określony do dnia 28 lutego 2014 r.

Z treści umowy o pracę z dnia 1 marca 2014 r. wynika, że z dniem 3 marca 2014 r. firma (...) powierzyła wnioskodawczynie wykonywanie obowiązków pracowniczych asystenta sprzedaży w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu. Umowa o pracę została zawarta na czas określony do dnia 31 grudnia 2015 r.

Zgodnie z aneksem do ww. umowy o pracę, z dniem **1 stycznia 2015 r.** firma (...) powierzyła wnioskodawczynie wykonywanie obowiązków pracowniczych doradcy klienta, w pełnym wymiarze czasu pracy oraz z wynagrodzeniem w wysokości 1 750,00 zł brutto. **Umowa o pracę została zawarta na czas nieokreślony.**

Zgodnie z zakresem czynności pracownika, do obowiązków pracowniczych wnioskodawczynie należało:

- przygotowywanie ofert dla klientów Pracodawcy,

- nadzorowanie procesów kredytowych , leasingowych i ubezpieczeniowych w tym rejestrowaniu procesu w CRMie Pracodawcy,
- wykonywanie czynności faktycznych i prawnych w imieniu i na rzecz Pracodawcy w ramach uzyskanych upoważnień/ pełnomocnictw do czynności na rzecz banków/kontrahentów Pracodawcy lub będących kontrahentami Pracodawcy,
- dokonywanie operacji na danych osobowych klientów Pracodawcy oraz danych tych klientów chronionych tajemnicą bankową.
- bieżący kontakt z klientami Pracodawcy,
- ewidencjonowanie i rozliczanie kosztów funkcjonowania zakładu pracy Pracodawcy,
- ochrona interesów materialnych i niematerialnych Pracodawcy,
- systematyczne poszerzanie wiedzy niezbędnej do wykonywania zadań Pracownika w szczególności przez udział w konferencjach i szkoleniach,
- analiza usług firm konkurencyjnych wobec Pracodawcy i odpowiedniej , w razie potrzeby , modyfikacji usług świadczonych przez Pracodawcę.
- zgłaszanie Pracodawcy każdego konfliktu interesów utrudniającego lub uniemożliwiającego sprawowanie przez Pracownika jego obowiązków.
- zachowanie tajemnicy przedsiębiorstwa (...).
- wykonywanie innych poleceń służbowych zgodnych ze stanowiskiem i kwalifikacjami pracownika.

/ dokumentacja osobowa wnioskodawczyni z firmy (...) k.126 – 178 odwrót/

A. B. świadczyła pracę na rzecz firmy (...) w lokalu mieszczącym się przy ulicy (...) w Ł.. Siedzibę swojej firmy, pod tym samym adresem miał także M. K.. Wnioskodawczyni wykonywała czynności na rzecz firmy (...) i na rzecz firmy (...) **wymiennie** w godzinach pracy biura 9-17, ale czynności na rzecz firmy (...) wykonywała , niekiedy , do godziny 20 .

/zeznania wnioskodawczyni k.279 – 279 odwrót w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:12 – 00:36:49 protokołu rozprawy z dnia 24 maja 2017 r. , płyta CD k.111 ,zeznania świadka M. C. (1) min.01:17:29 – 01:33:50 protokołu rozprawy z dnia 24 maja 2017 r. , płyta CD k.111/

A. B. zajmowała się obsługą przedsiębiorców współpracujących z firmą płatnika (m.in. pośredników ubezpieczeniowych oraz finansowych). Wnioskodawczyni wykonywała czynności na rzecz firmy (...) **w elastycznym czasie pracy**, nie była rozliczana z – wykorzystywanego czasu , gdyż równolegle wykonywała czynności na rzecz obu płatników – za ich wiedzą i afirmacją , w godzinach pracy biura 9-17, pozostawała w kontakcie mailowym oraz telefonicznym z kontrahentami płatnika w różnych , nie stałych godzinach . A. B. pozostawała w kontakcie sms – owym z M. K.. Wiadomości tekstowe przekazywane między stronami przekazywane były w różnym przedziale czasu na przykład : o **godzinie 7.04** w dniu 14.06.2016r. , w dniu 29.05.2016r. – o **godzinie 17.59**

/wiadomości sms k.188 – 196/

A. B. przygotowywała oferty leasingowe dla klientów firmy (...) oraz zajmowała się przygotowywanie stosownej dokumentacji.

/zeznania świadków : A. G. min.01:07:53 – 01:17:29 , J. W. min.01:33:50 – 01:43:12 , P. S. min.01:43:12 -01:52:46 , W. S. min.01:52:46 – 02:00:32 , R. S. min.02:00:32 – 02:06:45 , Ł. W. min.02:06:45 – 02:19:36/

W firmie (...), wnioskodawczyni zajmowała się prowadzeniem spotkań, a także kontaktem z klientami. Przez większą część dnia – w godzinach pracy biura 9-17 - przy ul. (...) - A. B. **wykonywała czynności służbowe na rzecz M. C. (2)**. Czynności **na rzecz firmy (...) wykonywała niekiedy do godziny 20**. M. K. nie był obecny w pracy codziennie, a w biurze bywał w zależności od umówionych spotkań.

/zeznania świadka K. S. k. 277 – 278, zeznania wnioskodawczyni k. 279, stosownie do wyjaśnień złożonych na rozprawie w dniu 24.05.2017r. e-protokół rozprawy z dnia 24.05.2017r. płyta k. 111 k. 106 odwr. /

G. M. była zatrudniona w firmie (...) w okresie od 16 października 2015 r. do 7 maja 2016 r. i wykonywała obowiązki koordynatora biura. W powyższym okresie, A. B. wykonywała obowiązki pracownicze na rzecz firmy (...)

/zeznania świadka G. M. k.278 odwrót, świadectwo pracy k.263 – 264/

A. B. łączyła czynności, wykonywane na rzecz M. K., z pracą wykonywaną na rzecz M. C. (1). W tym samym czasie wykonywała czynności zarówno dla M. C. (1) (w zakresie kredytów hipotecznych), jak i dla M. K. (w zakresie leasingów). W przerwach w wykonywaniu pracy na rzecz jednego płatnika, wykonywała czynności na rzecz drugiego. Niekiedy na prośbę M. K., wnioskodawczyni przychodziła do pracy przed godziną 8:00 czy też zostawała po godzinie 17:00.

/zeznania wnioskodawczyni k.279 – 279 odwrót w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:12 – 00:36:49 protokołu rozprawy z dnia 24 maja 2017 r./

Pracownik płatnika był wynagradzany w zależności od dochodów uzyskiwanych przez płatnika. Podczas nieobecności wnioskodawczyni w pracy, M. K. angażował w jej miejsce studentów (na podstawie umów cywilno-prawnych). M. K. wiedział, że wnioskodawczyni świadczy pracę na rzecz M. C. (1).

/zeznania M. K. k.279 odwrót w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:36:49 – 01:01:39 protokołu rozprawy z dnia 24 maja 2017 r., płyta CD k.111/

Wysokość wynagrodzenia wypłacanego na rzecz A. B. przez (...), kształtowała się następująco:

- za maj 2016 r. – 2 853,96 zł

- za czerwiec 2016 r. – 3 898,81 zł

- za lipiec 2016 r. – 5 361,82 zł

- za sierpień 2016 r. – 4 759,56 zł (wynagrodzenie chorobowe)

- za wrzesień 2016 r. – 352,62 zł (wynagrodzenie chorobowe)

/potwierdzenia przelewów k.33 – 37 akt ZUS/

A. B. **pozostaje w zatrudnieniu** (w oparciu o umowę o pracę zawartą na **czas określony od 15 czerwca 2015 r. do 14 czerwca 2020 r.**) w (...) Spółdzielni Doradców (...). A. B. świadczy pracę w wymiarze 1/80 etatu i posiada do wykonywania czynności pośrednictwa finansowego w następujących bankach: (...) Bank S.A., Bank (...) S.A., Bank (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) S.A., (...) Bank (...) S.A., (...) S.A., (...) Bank S.A., (...) Bank (...) S.A., Bank (...) S.A., (...) Bank (...) S.A., (...) S.A., (...) Bank (...) S.A., (...) S.A., (...) Bank (...) S.A., (...) S.A.

/zaświadczenie k.198/

W chwili zawierania spornej umowy o pracę, A. B. wiedziała o fakcie zajścia w ciążę.

/okoliczność bezsporna/

Wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy od dnia 1 sierpnia 2016 r. do 9 grudnia 2016r. W dniu (...) urodziła dziecko. Ojcem dziecka jest P. B.

/okoliczność bezsporna/

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie ww. dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

W odniesieniu do zeznań wnioskodawczyni oraz płatnika wskazać należy, że Sąd odmówił im wiary w zakresie, w jakim wskazywali, że wnioskodawczyni, w spornym okresie, faktycznie świadczyła pracę na rzecz płatnika w ramach stosunku pracy. Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy wskazuje, co prawda, że wnioskodawczyni wykonywała określone czynności na rzecz firmy płatnika, ale wobec ustalenia, że w relacji tej występowały elementy obce stosunkowi pracy, nie było możliwym przyjęcie, że świadczyła je w ramach umowy o pracę.

W odniesieniu do zeznań świadków: G. M., K. S., A. G., J. W., P. S., W. S., R. S., Ł. W. wskazać należy, że jakkolwiek świadkowie ci wskazywali na faktyczną obecność wnioskodawczyni w siedzibie firmy płatnika, to, na podstawie tych zeznań, nie sposób stwierdzić, że wykonywała czynności – na rzecz płatnika - w ramach umowy o pracę. Świadkowie tylko dostrzegali i odnotowali – obecność wnioskodawczyni w siedzibie firmy płatnika. W ocenie Sądu ww. świadkowie nie posiadają wiedzy, co do rzeczywistej formy prawnej łączącej wnioskodawczynię z płatnikiem.

W odniesieniu zaś do zeznań świadka M. C. (1) wskazać należy, że z jego zeznań wynika, że wnioskodawczyni w godzinach pracy biura, gdy świadczyła - pracę - na jego rzecz, wykonywała określone czynności także na rzecz innego płatnika, to jednak nie sposób przyjąć, by mogła ona realizować **jednocześnie** dwa stosunki pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania są niezasadne i podlegają oddaleniu.

Zgodnie z treścią **art. 6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1** ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.963 z późn. zm.) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Definicja pracownika, na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, została zawarta w przepisie **art.8 ust.1** ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez **art. 22 kodeksu pracy** (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści **art. 22 §1 kodeksu pracy**, przez nawiązanie stosunku pracy, pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosunek pracy posiada szczególne cechy, które pozwalają na jego odróżnienie od innych stosunków prawnych do niego zbliżonych.

Stosunek pracy wyróżnia się:

- 1) koniecznością osobistego wykonania pracy,
- 2) podporządkowaniem pracownika pracodawcy,
- 3) wykonywaniem pracy określonego rodzaju,

4) wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy i na jego ryzyko,

5) a ponadto odpłatnością pracy.

Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy na co dzień, drugi na wypadek zdarzeń losowych. Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez stosunku pracy. Uruchomienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa ma służyć. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Legalis nr 88987). Sam fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdzono, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji, gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia. Nawiązanie umowy o pracę może bowiem wynikać z czynności faktycznych wyrażających się z jednej strony zobowiązaniem pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, z drugiej zobowiązaniem pracodawcy do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art.22§1 k.p.).

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy A. B. faktycznie świadczyła czynności na rzecz płatnika tj. (...), które można zakwalifikować jako realizację stosunku pracy, czy też takiego charakteru – wykonywane czynności, nie miały, a nadto Sąd rozważył - czy strony zawarły, kwestionowane umowy, nazwane umowami o pracę, wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – bez realnego – świadczenia -pracy - a więc dla pozorów, ewentualnie czy czynność ta nie zmierzała do obejścia prawa i nie była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Z dokonanych ustaleń wynika, że pomiędzy firmą płatnika, a wnioskodawczynią w dniu 5 maja 2016 r. została zawarta umowa, nazwana umową o pracę, na czas określony od 5 maja 2016 r. do 6 października 2016 r., w wymiarze czasu wynoszącym 1/2 etatu tj. 4 godziny dziennie z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 2 000,00 zł plus premie uznaniowe i, na jej mocy, powierzono jej obowiązki młodszego specjalisty do spraw sprzedaży.

Ocena realizacji zawartej przez wnioskodawczynię i płatnika umowy o pracę wskazuje na to, że strony zawarły umowę o pracę, której nie realizowały.

Z dokonanych przez Sąd ustaleń wynika, że wnioskodawczyni, w ramach powierzonych jej czynności, zajmowała się obsługą klientów firmy (...) i w jej ramach przygotowywała oferty leasingowe. Niemniej jednak, pomimo jednoznacznego określenia w treści zawartej umowy z dnia 5 maja 2016 r. że wymiar czasu – pracy- wnioskodawczyni wynosi 1/2 etatu tj. 4 godziny dziennie, zarówno A. B., jak i płatnik jednoznacznie zeznali, że wnioskodawczynię obowiązywał elastyczny czas pracy - wykonywała czynności przed godziną 8:00 czy też zostawała po godzinie 17:00, a nawet jak zeznały obie strony do godziny 20. Korespondencją smsowa także wskazuje na bardzo elastyczne godziny – aktywności wnioskodawczyni na rzecz – M. K. .Dodać także należy, że wszystkich pracowników zatrudnionych w podstawowym czasie pracy, obowiązuje ta sama norma czasu pracy określona w art.129§1 kodeksu pracy, pracownicy są zobowiązani do wykonywania pracy określonego rodzaju, który powinien wynikać z umowy o pracę i są rozliczani

z wykonania pracy pod kątem starannego działania. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika jednak , iż wnioskodawczyni nie była rozliczana z czasu pracy.

W ocenie Sądu , nie sposób również przyjąć , by w czasie realizacji spornej umowy , była podporządkowana wnioskodawcy. Podkreślić bowiem należy ,że wnioskodawczyni dysponowała dużą swobodą decyzyjną , co do wykonywania określonych czynności w danej chwili. A. B. , w zależności od sytuacji , zajmowała się bądź to wykonywaniem czynności na rzecz płatnika M. C. (1), z którym łączyła ją umowa na czas nieokreślony wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy , bądź też wykonywała czynności na rzecz M. K.. A ponieważ M. K. nie był obecny codziennie w pracy , wielokrotnie konsultowała się merytorycznie - z M. C. (1) .

Uwagę Sądu także zwróciły zeznania M. K. , wyjaśnienia informacyjne , w których potwierdził, że wykonywał za wnioskodawczynię czynności, które miała ona wykonać , bowiem nie było koordynatora. [k. 107] Zatem – osobiste świadczenie czynności, na wskazanym w umowie, stanowisku – też nie było realizowane .

W ocenie Sądu , u płatnika składek nie zaistniała, ponadto, potrzeba zatrudnienia pracownika w oparciu o umowę o pracę , gdyż podczas nieobecności wnioskodawczyni , jej obowiązki były wykonywane przez osoby zaangażowane w oparciu o umowy cywilno – prawne.

Dodatkowo wskazać należy, że podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Stosunek pracy jest bowiem stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron. W sytuacji, gdy strony nie pozostają faktycznie związane stosunkiem pracy, nie można mówić o fakcie podlegania pracowniczym ubezpieczeniom społecznym. Natomiast sam fakt wykonywania za wynagrodzeniem określonego rodzaju czynności przez jedną ze stron na rzecz drugiej w zależności od cech danego stosunku prawnego, co do zasady może zostać zakwalifikowany, jako umowa o dzieło, umowa zlecenia lub też umowa o świadczenie usług, o której mowa w art.750 k.c. wobec której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ocena, z jakim faktycznie stosunkiem prawnym mamy do czynienia na gruncie przedmiotowej sprawy, pozostaje jednak poza zakresem rozważań Sądu Okręgowego, albowiem przedmiotem zaskarżonej decyzji była wyłącznie umowa o pracę.

Reasumując, z zebranego w sprawie materiału dowodowego, wynika, że wnioskodawca i płatnik składek zawarli umowę, nazwaną umową o pracę, której nie mieli zamiaru realizować. Umowa ta została zawarta jedynie w celu uzyskania przez wnioskodawczynię - ochrony ubezpieczeniowej. Ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że był to jedyny cel zawarcia umów, nazwanych umową o pracę. Wnioskodawczyni nie świadczyła pracy w reżimie umowy o pracę, bowiem w wykonywaniu pracy występują elementy obce dla stosunku pracy – brak podporządkowania co do czasu czy też swoboda decyzyjna wnioskodawczyni co do wykonywania określonych czynności.

Zgodnie z art.83§1 k.c. w zw. z art.300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie przez strony na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana.

W wyroku z dnia 2 lipca 2008 roku (II UK 334/07, Lex nr 531865) Sąd Najwyższy wskazał, iż w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała

na celu obejście prawa. Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia.

W ocenie Sądu, celem podjętych przez wnioskodawczynię działań było uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Nawet, jeżeli nie można zarzucić wnioskodawczyni takiego działania, to z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż umowa o pracę nie była wykonywana. Wprawdzie płatnik składek założył akta osobowe, to jednak w ocenie Sądu, dokumenty te nie świadczą o faktycznym wykonywaniu pracy. Stworzenie tej dokumentacji miało jedynie uprawdopodobnić świadczenie pracy. Do ustalenia, że doszło do powstania między stronami stosunku pracy, nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy, wynikające z umowy o pracę i to czyniły.

Nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i temu celowi podporządkowały skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę nie mogło stanowić podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników.

Przedstawione wyżej rozważania jednoznacznie wskazują, iż zawarta umowa o pracę i sposób jej realizacji nie odpowiada treści art.22 k.p. Umowa ta jest zatem nieważna z uwagi na jej pozorność (art.83§1 k.c.).

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Powyższa kwestia przestaje być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po uregulowaniu niespełna jednomiesięcznych składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W systemie ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada solidaryzmu. Solidaryzm oznacza urzeczywistnienie idei samopomocy społecznej poprzez udzielanie świadczeń osobom znajdującym się w potrzebie, z funduszu wypracowanego wspólnym wysiłkiem ubezpieczonych. Oznacza to, że płacą wszyscy, a korzystają tylko ci którzy zostali dotknięci ryzykiem socjalnym. (por. W. Muszalski Ubezpieczenie społeczne, Warszawa 2004). Tymczasem działania płatnika i wnioskodawczyni zmierzały do tego, aby osiągnąć nieuzasadnione świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych osób ubezpieczonych.

Pozorność umowy o pracę zachodzi także wówczas, gdy czynności są faktycznie wykonywane, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę

(por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 8 lipca 2009r. w sprawie I UK 43/09, 12 maja 2011r. II UK 20/11, wyrok Sadu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 grudnia 2016r. w spr. III AUa 2296/15)

Wobec powyższego Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalająca niepodleganie przez A. B. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w firmie (...)odpowiada prawu i na podstawie art.477¹§1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od A. B. i M. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwoty po 90 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz.1804).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni.

S.B.